

FOLCLOR MEDICAL. DESCÂNTECE DE DEOCHI (I)

VASILE S. CÂRDEI

Volksheilkunde. Heilspprüche gegen den „bösen Blick“

(Zusammenfassung)*

Als Mitverfasser der Monographie des Heimatdorfes Bilca hat der Arzt Vasile Cârdei (1921–2012) zwei Jahrzehnte lang (1960–1980) Dokumente über die Volksheilkunde aus dem Gebiet des Suczawa-Tales gesammelt und eine Sammlung von über 900 Karten mit Volkstexten angelegt. Diese Texte sind „Ausdruck einer grossen Phantasie“ und ein Beispiel von „lyrischen Passagen beeindruckender Schönheit“. Die Sammlung wurde in Manuskriptform in Dezember 2005 dem Zentrum für Bukowinastudien (2007 zum „Bucovina“-Institut geworden) als Schenkung übergeben.

Die Mappe (mit der Inventarnummer 11 244) enthält 58 Texte. Der Sammler erwähnt nicht immer den Namen und das Alter der Befragten oder den Ort, wo er den Text gefunden hat. Für die meisten Heil- oder Beschwörungssprüche wird nur der Ort angegeben (Ober-Horodnik, Ober-Wikow, Putna, Mardzina, Woitinell, Burla, Unter-Wikow, Sucevitza, Bilka, Graniczestie, Zvoriștea, Millischoutz – Dorf Badeutz, Galanestie, Alt-Fratautz, Watra-Moldawitza, Pozoritta, Kaczika, Arbora). Bei keinem der gesammelten Heilspprüche und Beschwörungsformeln wird das Sammeljahr hingewiesen. Die Periode, in der Vasile Cârdei die Texte aufgezeichnet hat, wird aber in der Monographie *Bilca, o așezare pe Valea Sucevei. Privire istorică* [Bilka, eine Ortschaft im Suczawa-Tal. Geschichtlicher Überblick] erwähnt.

Unserer Meinung nach ist die Veröffentlichung der Beschwörungssprüche gegen den „bösen Blick“ aus der Sammlung des Arztes Vasile Cârdei sehr wichtig. In der letzten, vor kurzem erschienenen und der moldauischen Volksheilkunde gewidmeten Arbeit (Silvia Ciubotaru, *Folclorul medical din Moldova: tipologie și corpus de texte* [Die medizinische Folklore aus der Moldau: Typologie und Textkorpus], Jassy, Verlag der „Alexandru Ioan Cuza“-Universität, 2005, 578 S.) werden insgesamt 128 Texte aus dem Bezirk Suczawa präsentiert, darunter nur zwei Heilspprüche gegen den bösen Blick zu finden sind (die Arbeit enthält Dokumente aus dem Bereich der Ethnoatrie, die zum Fonds des Folklorearchivs des «A. Philippide»-Instituts für Rumänische Philologie der Rumänischen Akademie gehören). Die grosse Anzahl der Zaubersprüche gegen den „bösen Blick“ aus der Sammlung des Arztes Vasile Cârdei beweist, dass die traditionelle Spiritualität in der Bukowina auch in der

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts noch lebendig war und dass verschiedene Aspekte des Alltags des modernen Menschen (bzw. die seelische und körperliche Gesundheit) weiter unter dem Zeichen der traditionellen Praktiken standen.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Bukowina, Vasile S. Cârdei, Folklore, Heil-und Zaubersprüche gegen den „bösen Blick“, Dichtung, magische Praktiken.

Etnologia românească s-a îmbogățit, în ultimele două decenii, cu studii valoroase¹ dedicate fenomenului magiei populare, unele dintre ele fiind apreciate ca sinteze riguroase și exhaustive, care oferă deschideri de interpretare și pentru cercetători din domenii conexe etnologiei, cum ar fi istoria literaturii române vechi sau antropologia istorică.

Specie considerată de Ovidiu Bârlea ca „cea mai anarhică din întregul repertoriu folcloric”², din cauza varietății structurale și compoziționale, descântecul continuă să fie cercetat de specialiști (folcloriști, etnologi, lingviști) din perspective diferite sau chiar opuse. De-a lungul timpului, unul dintre punctele considerate de cercetători (Ștefania Cristescu, Ovidiu Bârlea, Ovidiu Papadima) nevralgice a fost și problematica dificilă a geografiei folclorice a descântecului, a diferențierii tematice și stilistice a acestei specii folclorice, în funcție de arii etnofolclorice.

Descântecul a fost interpretat în cheie etnologică sau literar-estetică, analizat în paradigma text–context/rit verbal–rit manual, abordat recent din perspectiva științelor limbii, dar specialiștii sunt încă în căutarea „grilei perfecte de înregistrare a diversității descântecelor românești”³ și a definitivării tipologiei naționale a speciei.

În acest context, punem în circuitul public culegerea de folclor medical a doctorului Vasile S. Cârdei.

Coautor al monografiei⁴ satului natal, Bilca, doctorul Vasile S. Cârdei (1921–2012) a adunat timp de două decenii (1960–1980) și documente etnoiatrice

¹ Din bibliografia contemporană dedicată descântecului românesc amintim: Ioana Repciuc, *Poetica descântecului românesc*, Prefață de Sanda Golopenția, [Craiova], Editura Aius, 2014, 376 p.; Emanuela Timotin, *Descântecul manuscris românesc (secolele al XVII-lea – al XVIII-lea)*, Ediție critică, studii lingvistice și filologice de ..., București, Editura Academiei Române, 2010, 388 p.; Sanda Golopenția, *Limba descântecelor românești*, București, Editura Academiei Române, 2007, 232 p.; Silvia Ciubotaru, *Folclorul medical din Moldova: tipologie și corpus de texte*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2005, 578 p.; Valeriu Bălțeanu, *Terminologia magică populară românească*, București, Editura Paideia, 2000, 232 p.; Camelia Burghel, *În numele magiei terapeutice*, Zalău, Editura Limes, 2000; Radu Răutu, *Antologia descântecelor populare românești*, Ediție îngrijită și prefață de ..., București, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, 1998, 254 p.; Nicoleta Coatu, *Structuri magice tradiționale*, București, Editura Bic All, 1998, 286 p.

² Ovidiu Bârlea, *Folclorul românesc*, vol. II, București, Editura Minerva, 1983, p. 16.

³ Ioana Repciuc, *op. cit.*, p. 27.

⁴ George Muntean, Vasile Cârdei, *Bilca, o așezare pe Valea Sucevei. Privire istorică*, Suceava, Centrul Județean al Creației Populare, 1971, 240 p.

de pe Valea Sucevei, alcătuiind o colecție⁵ de folclor medical ce numără peste 900 de fișe cu texte populare, „expresii ale unei mari fantezii, asociind produse ale mediului ambiant cu felurite fantasme” care „au sfârșit prin a se constitui în fragmente lirice, câteodată de impresionantă frumusețe”⁶. Rămasă în manuscris, colecția a fost donată, în decembrie 2005, Centrului pentru Studierea Problemelor Bucovinei (din 2007, Institutul „Bucovina”) al Academiei Române⁷.

Mapa care conține descânțele de deochi poartă nr. de inv. 11 244 și numără 58 de texte, dintre care unul (nr. 51) nu se încadrează speciei descântec. Culegătorul nu menționează constant numele informatorilor, vârsta, locul culegerii; pentru cele mai multe descânțe este indicată doar localitatea de unde a fost cules (Horodnic de Sus, Vicov de Sus, Putna, Marginea, Voitinell, Burla, Vicov de Jos, Sucevița, Bilca, Grănicești, Zvoriștea, Milișăuți – sat Bădeuți, Gălănești, Frătăuții Vechi, Vatra Moldoviței, Pojorâta, Cacica, Arbore; fără nicio explicație din partea culegătorului, două texte provin din afara ariei investigate – unul din Câmpia Turzii, altul din Vorona, Botoșani). Câteva descânțe nu au nici un fel de mențiune referitoare la informator sau la locul culegerii. Niciunul dintre cele 58 de texte nu are indicat anul culegerii. Totuși, perioada în care medicul Vasile Cârdei a adunat aceste documente folclorice este menționată⁸ de el în monografia citată, *Bilca, o așezare pe Valea Sucevei. Privire istorică*.

Creдем că publicarea descântecelor de deochi din *Colecția „Vasile Cârdei”* este importantă, având în vedere că în cea mai amplă și relativ recentă lucrare dedicată folclorului medical din Moldova, care „valorifică documentele etnoiatrice aflate în colecțiile Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei (AFMB) din cadrul Institutului de Filologie Română «A. Philippide» al Academiei Române, Filiala Iași”⁹, din cele 128 de texte adunate din județul Suceava și prezente în volum, doar două sunt descânțe de deochi (p. 348–349), adunate în aceeași perioadă în care a cules și medicul Cârdei descânțele cu rol terapeutic.

Numărul mare al descântecelor de deochi din colecția medicului Cârdei atestă că și în a doua jumătate a secolului al XX-lea, în Bucovina spiritualitatea tradițională încă era vie, aspecte ale vieții omului modern, cum sunt sănătatea sufletească și cea trupească, stăteau sub incidența practicilor magice tradiționale. Mai mult, se pare că prestigiul magiei și al riturilor magice nu a apus de tot în peisajul spiritual al satului românesc nici chiar la începutul mileniului al III-lea,

⁵ Colecția-manuscris de folclor medical a doctorului Vasile S. Cârdei a fost semnalată de Elena Pascaniuc în articolul „De plămădit inimile” – o culegere inedită de folclor medical din Bucovina, publicat în „Analele Bucovinei”, Rădăuți–București, anul XIV, nr. 2 (29), [iulie–decembrie] 2007, p. 619–629.

⁶ George Muntean, Vasile Cârdei, *op. cit.*, p. 63.

⁷ Vezi Vasile I. Schipor, *Vasile S. Cârdei (1921–2012)*, în „Analele Bucovinei”, Rădăuți–București, anul XX, nr. 1 (40), [ianuarie–iunie] 2013, p. 333–341.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Silvia Ciubotaru, *op. cit.*, p. 5.

boli psihogene ca deochiul sau „plânsorile” fiind încă „tratate” prin remedii terapeutice empirice și practici magice de exorcizare. În urma unei recente cercetări de teren, efectuată în anul 2009, cercetătoarea Iulia Brânză afirmă că „cercetările de teren arată că descântecul își păstrează funcția de altădată, fiind utilizat în riturile magice de însănătoșire. Am atestat prezența fenomenului descântatului în fiecare localitate vizitată de noi (Straja, Falcău, Arbore, Solca, Putna, Horodnic de Jos, Frătăuții Noi, Dărmănești). Informatorii intervievați (agricultori, femei casnice, funcționare, învățătoare, profesoare, pensionari) nu ne-au putut indica o descântătoare «specializată». [...] Când se bănuiește că pruncul este afectat de deochi, de speriat sau are „plânsuri”, multe femei recurg, dintr-un reflex ancestral, la ritualul descântatului, cel mai răspândit fiind „stinsul cărbunilor”, cunoscut de toți informatorii noștri, deși majoritatea nu mai știu textul. În legătură cu aceasta, confirmăm ceea ce au constatat și alți cercetători: descântecul, ca specie a poeziei magice, se află într-un continuu proces de degradare”¹⁰.

Romulus Vulcănescu făcea observația că, în practica medicinei populare, „descântătoarea bătrână” împărțea bolile „în cinci categorii (boli de la Dumnezeu, de la Sânta Maria, de la Sântele zile grele, de la Ale sfinte și de la oameni care-ți sunt dușmani)”, dar forța magică a descântecelor nu era folosită decât pentru „bolile provenite de la ultimele patru categorii”¹¹. Aici se regăsesc și oamenii predestinați a face rău. Aceștia pot fi recunoscuți după anumite „marcaje sacre”, cum sunt cei născuți cu căiță (tichie), oamenii cu ochii verzi sau albaștri, copiii „întorși de la țată”¹², oamenii cu strabism, cu ochi răi¹³. În mentalul popular, ei sunt cei care pot împiedica, la un moment dat, desfășurarea armonioasă a destinului individului, prin ei „sacru impur” se infiltrează în lumea profană. Pentru a-l contracara, a-l „întoarce”, descântătoarele desfășoară anumite scenarii magice, urmează anumite rituri, cel mai frecvent fiind cel al purificării cu apa neînceptută în care s-au stins cărbuni.

¹⁰ Iulia Brânză, *Credințe și practici magice în Bucovina* (I), în: „Analele Bucovinei”, Rădăuți–București, anul XVI, nr. 1 (32), [ianuarie–iunie] 2009, p. 148.

¹¹ Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, [București], Editura Academiei Române, 1987, p. 165.

¹² „Se crede că deoache numai oamenii cu ochi albaștri, cari sunt născuți strigoi, adică la naștere ies cu un fel de tichie pe cap, pe care îndată o apucă cu mânele și o trag ca să o mănânce; mănâcând acea tichie, rămân strigoi în toată viața și deoache orice ar vedea și ori de ce s-ar mira”, credință din Alimănești, Olt; „Ferește-te de omul cu ochii verzi că te deoache”, credință din Copăcioasa, Gorj; „Oamenii cei mai răi de deochi sunt acei cu ochi albaștri”, credință populară din Rudina, Mehedinți; „Se crede că copilul, odată întărcat și întors iar la piept, crescând mare va deochea orice va vedea frumos”, credință din Bucovina. Publicate în: Artur Gorovei, *Credinți și superstiții ale poporului român*, Ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu, București, Editura „Grai și Suflet – Cultura Națională”, 1995, p. 73.

¹³ „Știi cine are ochi răi? Care-s întorși de la supt. [...] Sau persoanele încrucișate, îs persoanele care se uită cu un ochi la făină și cu unul la slănină, adică n-au privirea fixă [...]”. Vezi în: Iulia Brânză, *op. cit.*, p. 154.

Elena Pascaniuc

1. *Descânțec de deochi*

Speli, Doamne, munții, pietrele, izvoarele,
Dumbrăvile de tină și de rugină.
Speli, Doamne, de deochiat,
De spăriet pe N....
Să rămâie curat, luminat,
Ca de la Dumnezeu lăsat. (Inf. Dari Ecaterina, Horodnic)

2. *Descânțec de deochi*

Se merge la feritură și pe drum nu se vorbește cu nimeni și nici nu se uită
îndărăt, iar apa neînceptută se pune într-o cană, pe vârful cuțitului se iau nouă
cărbuni și se dau îndărăt în cana cu apă și se spune:

De-a fost om, de-a fost femeie,
De-a fost băiat, de-a fost fată,
Să-i treacă ochii printr-un vârful de par,
Nu prin copilul meu.

Se bea din cană, cu restul se spală peste tot, iar restul ce-a rămas de la spălat și de
la băut se toarnă într-un vârful de par. (Vicov de Sus)

3. *Descânțec de deochi*

Mă duc la fântână
Și nu vorbesc cu nimeni.
Aduc apă neînceptută
Și nu vorbesc cu nimeni.
Stîng nouă cărbuni:
9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 și fac 9.
Spăl pe cel deochiat,
Rămâne puțină apă
Și-o arunc pe câne afară. (Inf. Aga Catrina, Putna)

4. *Descânțec de deochi (om și animale)*

Dacă-i deochiat de om,
Să-i crape picioarele
Și să-i curgă sângele.
Dacă-i deochiat de femeie,
Să-i crape țâțele
Și să-i curgă laptele.
Dacă-i deochiat de fată,
Să i se umfle țâțele

Și să-i cadă costițele.
Dacă-i deochiat de barbat,
Să-l văd mort și umflat. (Vicov de Sus)
5. Descântec de deochi
De Sf[ânta] Maria Mare
S-a făcut o masă mare.
Toate bucele-au fost chemate,
Numai buba cea mare
N-a fost chemată.
Ea de ciudă s-a înfocat
Și s-o îngroșat
Și s-o umflat,
Pe urmă o crăpat.
I-a rămas numai rădăcina,
Care s-o hostopit,
În patru s-o împărțit,
S-o desumflat,
Apoi s-o uscat.
Ptiu ... (scuipă)
Descântecul o fost de leac. (Se repetă de trei ori.) (Putna)

6. Descântec de deochi
Pasăre albă
Codalbă,
Sus săriși,
Jos plesniși.
Plesnească ochii romnitorilor,
Plesnească ochii deochitorilor!
Cine a rămnit
A și plesnit,
A și crăpat!
Și N..... a rămas curat, luminat
Ca un argint strecurat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat. (Putna)

7. Descântec de deochi
Tehnică: se sting cărbuni în apă neîncepută și se recită:
De mirare,
de strigare,
de deochi.
De-o fi femeie, să-i crape țâțele,

De-o fi fată, cununiță să nu mai vadă.
De mirare,
de strigare,
de diochi.
De-o fi bărbat,
Ochii i-or crăpat
Și lui X să-i fie de leac. (Marginea)

8. *Descântec de deochi*

Vine ciuta de la munte
Lingându-și puiu pe frunte.
Îl linge pe pistricei
Și pe frumusei.
Și eu pe N îl ling
De deochi,
Dintre ochi.
Cât a sta vântul în gard,
Atâta a sta deochiu în cap.
Și să fugă prin sat
Ca un câne turbat,
Cu coada îndoită,
Cu gura căscată.
Și unde o cădea,
Acolo o muri.
Pe N..... să-l lase curat, luminat
Cum Dumnezeu l-a lăsat. (Putna)

9. *Descântec de deochiat*

Se sting în apă câte unul [în] total nouă cărbuni și se numără de la nouă la unu și se recită:

Sub rachita ramurată,
Șade baba suparată,
Cu un ochi de foc
Și unul de apă.
Pe acel de foc
Așa să sfîngă
Rohmarea, cascarea, strigarea
Și deochiul de la cel deochiat. (Voitinel)

10. *Descântec de deochiat*

Deochiat de vânt,

Crape calul de sub dâmb.
Deochiat de față curată, necurată,
Să-i crape țâțele.
Cine a văzut-o, a chiorât,
Cine a grăit, a amuțit.
Eu zic de ochitori, tocitori, hrănitori,
strigători,
Leacul, bumbăna (?).

Tehnică: într-o oală cu apă neîncepută se sting nouă cărbuni și cu o creangă de busuioc se stropește pe cel bolnav. Se recită de trei ori. (Voitinel)

11. *Descântec de deochi*

Se ia un pahar cu apă, se aprind două chibrituri și se lasă să ardă complet, după care se aruncă în paharul cu apă, făcându-se semnul crucii de *cinci ori câte cinci*. Dacă cel ce a deochiat este bărbat, chibritul stă vertical în pahar și orizontal, dacă este femeie. (Câmpia Turzii)

12. *Descântec de deochi*

De-i deochiată [de-]o față mare,
Să-i crape/[cadă] cosițele.
Să se stingă
Cum se stingă focul.
Să se stingă strigoarea,
Durerile, săgetăturile
Băietului care-l descânți.
Sub răchită răsădită,
Stau două fete despletite,
Una cu un ochi de foc
Și una cu un ochi de apă.
Și cel de apă stinge pe cel de foc.
Cum se stingă focu de se potolește,
Așa să se stingă durerile din creierii capului,
A fălcilor, a obrazului, din inimă, de sub inimă,
Din rărunchi, de sub rărunchi,
Din tot trupul lui N....

13. *Descântec de diochi*

– De mirare, de strigare, de diochi:
De-a fi femeie, să-i crape țâțele.
De-a fi fată,
Cununiță să nu mai vadă.

De mirare, de strigare, de diochi.
De-a fi barbat,
Ochii să-i crape.
Și lui N... să-i fie de leac.

14. *Descânțec de deochi*

Pasăre albă, cudalbă,
Pică aici,
Pică în vârful de petricea!
Pasărea dacă pica,
Piatra se despica!
Despică ochii strigoiiului,
Despică ochii motoroiului,
Despică ochii râmnițorului,
Despică ochii deochitorului,
Despică ochii leului,
Pe ai strigoaiceii,
Pe ai moroaiceii,
Pe ai râmnițorului,
Pe ai deochitorului,
Pe ai leoaiceii,
Pe ai râmnițoareii.
Și a rămas curat și luminat,
Ca din cer izicat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat.

15. *Descânțec de deochi*

– Magdalina, un' te duci
Cu hârleț, cu lopată și cu mătură?
Mă duc la fântâna lui Iordan,
Cu hârleț s-o săpăluiesc,
Cu lopata s-o rânesc,
Cu mătura s-o mătur!
– Haideți înapoi la ochiul lui N...
Cu hârlețul săpăluieți ochiul de albață și roșată,
Cu lopata să-i râniiți ochiul de albață și roșată,
Cu mătura să-i măturați ochiul de albață și roșată,
Să nu rămâie albață și roșată
Nici cât un fir de mac
În 44 despicaț.
Și ochiul să rămâie curat,

Ca de la Dumnezeu lăsat.

Tehnică: se descântă de trei ori câte trei.

Materiale: trei bețișoare de mătură și apă neîncepută, adusă înainte de răsăritul soarelui. Se descântă numai miercurea și vinerea. (Vorona – Botoșani)

16. *Descântec de deochiat*

Deochiat de vânt –

Crape calul de sub dânsul.

Deochiat de față curată, necurată,

Să-i crape țâțele.

Cine a văzut-o, a chiorât,

Cine a grăit, a muțit.

Eu zic de ochitori, tocitori, hrănituri, strigători.

Notă: într-o oală cu apă rece, neîncepută, se sting nouă cărbuni și cu o cracă de busuioc se stropește pe cel deochiat, de trei ori.

17. *Descântec de deochi*

Aduci apă de la fântână într-o cană și-n ea pui un fus, un cuțit, o crenguță de mătură, te apropii de foc și pui cărbuni, numărând în sens invers de la zece la unu, faci semnul crucii și cu apa aceasta apoi se spală copilul, îi dai să bea și ce rămâne se toarnă pe câine. (Burla)

18. *Descântec de deochi*

Borză-mborzată,

Borză-nfocată,

Borză cu dinții rânjiți,

Cu ochii boldiți!

–Unde te duci?

„Mă duc la N... s-o spării,

Sângele să-i beau!”

„Nu te duce la N...,”

Du-te la marea cea mare,

Că-n ea este o mreană

Cu coada geamănă.

Pe aceea istovește-o.

Pe N... las-o curată

Ca un fir de mac

Peste mare aruncat. (Vicov de Jos)

19. *Descântec de deochi*

Zboară, pasăre, până la cer

Cu trei pahare de-o oca în coadă.
Unul cu vin,
Altul cu miere,
Unul cu fiere.
Cine-o băut vin,
S-o îmbatat!
Cine-o mâncat miere,
S-o saturat!
Cine-o băut fiere,
O crapat!
Așa să crape ochiul celui ce-o deochiat! (Vicov de Jos)

20. *Descânțec de deochi*

Se merge la fântână cu o strachină și se ia apă neîncepută, intri în casă fără să vorbești cu cineva, te duci la gura sobei și iei de trei ori câte trei cărbuni și zici:

„Cum nu se deoace gura sobei,
Așa să nu se deoace acela care este diocet!”

Apoi deochiatul se spală cu apa aceea pe la toate încheieturile și bea de trei ori din aceeași apă. Dacă cărbunii sfârâiesc tare în apă, înseamnă că omul este diocet. (Vicov de Sus)

21. *Descânțec de deochiat*

La răchita răsărită,
Iese o fată-mbrobodită,
[C-]un ochi de strop,
Cu unul de foc.
Acel de strop stinge pe acel de foc,
Stinge aruncătura,
Stinge făcătura,
Stinge ochii cei răi
De pe N... (Vicov de Jos)

22. *Descânțec de deochi*

Pășărică, păsărea,
Pici ici, pici coala,
Pică-n piatră nestimată,
Ca să-i crape ochii-n patru
Celui ce-a dat deochiatu'.
De-i deochiat de fată mare,
Să-i pice cosițele.
De-i deochiat de femeie,

Să-i moară copilul de foame.
De-i deochiat de flăcău,
Să rămâie chel,
Să râdă lumea de el.
Și cel deochiat
Să rămână curat
Așa cum a fost lăsat.

Tehnică: Se ia un vas cu jeratic aproape stins, un pahar cu apă neînceptă și în mâna dreaptă un fir de busuioc, apoi se începe descântecul. La urmă, bolnavul bea de trei ori din pahar, după ce s-a sculat, de trei ori. (Sucevița)

23. *Descântec de deochi*

Nouă neveste
Cu nouă mături,
Cu nouă cuțite,
Cu nouă mături părăsite;
Dați-mi toporul cel tăios,
Să tai mărul cel frumos.
Dar eu nu tai mărul,
Ci tai lui N... răul
Din spatele lui,
Din pieptul lui,
Din inimă,
De sub inimă,
Din toate încheieturile,
Din toate degetele,
Din toate ciolănelele.
Răul să se ducă,
Să piară ca o nălucă,
Să se prăpădească,
De N... să nu se mai gândească.
N... să rămâie curat,
Curat și luminat,
Ca argintul strecurat.
De la Dumnezeu lăsat,
De mine descântat.
Descântecul de la mine,
Leacul de la Dumnezeu. (Marginea)

24. Deochiat de vânt,
Crepe calul de sub dâmb.

Fată curată, necurată,
Crepe țâțele.
Deochiat de om,
Ocitori, pocitori, hrănituri, strigători,
Moroi, strigoi,
Leacul bumbărea (?) asta e!
Rămâie curat,
Curat și luminat,
Ca de la D-zeu Sfântu lasat.
Tehnică: Se descântă cu un fir de busuioc. (Inf. Hura Veronica, Voitineli)

25. *Descântec de deochi*

Tehnică: se descântă apa cu cuțitul sau cu busuioc și, când ajungi la partea unde spui culoarea ochilor ce-i stingi, pentru fiecare culoare se stinge câte un cărbune în apă. Cel care e descântat se spală cu această apă, care apoi e aruncată în drum sau la hotar, pe unde nu calcă nimeni:

Păsăruică albă cu coadă albă,
Din cer ai zburat,
pe piatră albă ai calcat,
deochi de pe N... îi crapat.
De-i deochet de bărbătoi,
Crepe-i boășele și cure-i icrele!
De-i deochet de femeie cu prunc mic,
Crepe-i țâțele, verse-i laptele!
De-i deochet de ape,
Sece-i izvoarele, să rămâie pietrele!
Sece ochiurile, deochiurile,
Răhnile[□], strigările,
Utile, mirările.
Cum trec vânturile peste codru,
Așa să treacă vânturile gășiturile,
Răhnile, greșelile.
Cutare [N...] să rămâie curat, luminat,
Cum de Dumnezeu îi dat
Și de Maica Domnului lasat!
Amin cât le-am zis eu din plin.
După aceasta se sting cărbunii, spunând:
Sting ochi negri,

[□] a răhni = „a blestema” (conform fișelor *Dicționarului de mitologie populară*, întocmit de culegător); răhnile = blestemele.

Sting ochi verzi,
Sting ochi albaștri,
Sting ochi căprui,
Sting răhnile, strigările,
Utile, mirările.
La răchita răsădită,
Este-o fată despletită,
cu un ochi de foc
și cu unul de apă.
Cel de foc în cel de apă,
cel de apă în cel de foc,
s-o odolit,
s-o potolit.
Și-a rămas N.... curat, luminat,
Cum de Dumnezeu îi dat
Și de Maica Domnului lăsat. (Bilca)

26. *Descântec de deochi*

Unu te-a deochiat,
Doi te-au desdeochiat.
Doi te-au deochiat,
Trei te-au desdeochiat.
Trei te-au deochiat,
Patru te-au desdeochiat.
Patru te-au deochiat,
Cinci te-au desdeochiat.
Cinci te-au deochiat,
Șase te-au desdeochiat.
Șase te-au deochiat,
Șapte te-au desdeochiat.
Șapte te-au deochiat,
Opt te-au desdeochiat.
Opt te-au deochiat,
Nouă te-au desdeochiat.
Nouă te-au deochiat,
Nouăzeci și nouă te-au desdeochiat.

Se descântă cu apă neîncepută, nu se uită și nici nu [se] vorbește cu nimeni.
În apă se pun trei cărbuni și, dacă ei cad la fund, omul este deochiat. Scuiță de trei
ori și se dă bolnavului să bea de trei ori din cană, timp în care spune:

Du-te unde nu rage vaca,
Unde nu zbiară oaia,

Unde nu cântă cocoșul.

Restul de apă se toarnă pe mătură, în care se înfîge un ac, sau se toarnă pe un câine. Dacă câinele se scutură de apă repede, atunci bolnavul se va însănătoși repede. (Grănicești)

În com. Banilești (?), se mai adaugă:
Să se ducă pe codri și pe pustie sparietul,
Să rămâi cu disparietul,
Să rămâi curat, luminat,
Ca de Maica Domnului lăsat.
(Cu apa se spală copilul dimineața și seara.)

27. *Descântec de deochi*

Deal alb,
Cloapiti albi,
În cloapiti tot alb,
La poartî doi câni albi:
Voi să nu lingeți lapti,
Lingeți de la mine deochiu,
cascarea,
pocitura,
întunicătura,
urātu,
faptu,
strigarea,
cascarea,
scârba,
hierea din unghii,
sub unghii,
măduva ciolanului,
din inimî
și di sub inimî,
în creștetu capului,
pe fața obrazului,
din ochi,
din urechi,
din grumaz,
din nări,
din dinți,
din măsele,
din mâni

și din cicioare.
Să ramân luminată și curată,
Ca de la Sfânta Maica Domnului datî.
La mine discânticu,
Dumnezeu îmi darnicești sănătati și noroc. (Zvoriștea)

28. *Descântec de deochi*

Se face cu apă neîncepută, în care se pun trei cărbuni și, dacă aceștia se lasă pe fundul căni, atunci bolnavul este deochiat, iar femeia îl descântă:

Unu te-a deochiat,
Doi te-au dezdeochiat.
Doi te-au deochiat,
Trei te-au dezdeochiat.
Trei te-au deochiat,
Patru te-au dezdeochiat ...
până se ajunge la numărul nouă, cu care se încheie:
Nouă te-au deochiat,
Nouăzeci și nouă te-au dezdeochiat.

În timpul acesta, femeia nu se uită nicăieri, suflă de trei ori asupra apei și zice [în continuare]: „Du-te unde nu rage vaca, / Unde nu cântă cocoșul, / Unde nu zbiară oaia”. Apoi bolnavul este îndemnat să bea apă din cană de trei ori, apoi femeia toarnă apa pe o mătură în care se găsea înfipt un ac și ce rămâne se aruncă pe un câine. Dacă câinele se scutura repede, denota că bolnavul se va vindeca repede. (Inf. Andrișan Toader, Grănicești)

29. a. *Descântec de deochi*

Cu o cană se ia apă de la fântână, fără să vorbești cu nimeni, intră în casă, se ia un cuțit și cu cana se așază la gura sobei, numărând nouă cărbuni care se pun cu cuțitul în cană, rostindu-se:

Ieși diochi dintre ochi,
Să rămâie N... curat
Ca argintul strecurat,
Ca-n ceasu[-n] care s-a născut
Fără nicio boală în trup.

Se suflă de trei ori deasupra căni, se scuipă jos, cel bolnav se spală cu apa și i se dă să bea din trei părți ale căni. Apoi se spune: trei, doi, nici unu. Restul de apă se toarnă afară, pe câine sau pe gard, rostindu-se: cum trece apa, așa să treacă răul, cum se scutură câinele, așa să se scuture răul. (Inf. Zepciuc Veronica, 58 de ani, Grănicești)

29. b. Se ia[u] pe o lopată nouă cărbuni, se numără de la nouă la unu, se face cruce cu cuțitul și se spune: „Cini te-o diocet pi tini / Sî ma pupi pi mini/ Eu pi tini, tu pi mini”. Se repetă de nouă ori. (Vicov de Sus)

30. *Descânțec de deochi*

Pasăre albă, cudalbă,
Sboară ici, sboară colea,
Sboară-n piatră nestemată,
De Dumnezeu Sfântu' lasată.
Supt o răchită sădită,
Stă o fată despletită,
Cu un ochi de foc și unu de apă.
Cu cel de foc deochea,
Cu cel de apă stingea.
Dacă-i deocheată de fată mare,
Să-i crape pulpele la picioare.
Dacă-i deocheată de parte bărbătească,
Să-i crape mânilor, să-i curgă sânghii.
De-i deocheată de parte femeiască,
Să-i crape țâțele, să-i curgă laptele.
Să rămâie N... curată
Cum Dumnezeu Sfântu a dat-o,
Maica Domnului a lasat-o.
Descânțecu-i de la mine
Și leacul de la Maica Domnului.

Se recită de trei ori, scuiându-se în semn de cruce în cele patru părți, după fiecare recitare. Dacă persoana este deochiată, atunci recitatorul cascadează a somn, în caz contrar, se recită numai o dată. (Inf. Ududec Maria, Milișăuți – Bădeuți)

31. *Descânțec de deochi*

Pasăre albă,
Codalbă,
Pică aci,
Pică colea,
Pică-n vârful de petricea.
Pasărea dacă pică,
Piatra se despică,
Despică ochii strigoifului,
Despică ochii moroiului,
Despică ochii râmnicitorului,
Despică ochii deochitorului,

Despică ochii leului,
Pe ai strigoaicei,
Pe ai moroaicei,
Pe ai râmnitorului,
Pe ai deochitorului,
Pe ai leoaicei,
Pe a râmnitoarei.
Și a rămas
Curat, luminat,
Ca din cer picat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat. (Putna)

32. *Descântec de deochi*
Tu, strigoiuile,
Tu, moroiule,
Tu, leule,
Tu, deochitorule,
Tu, moroaico,
Tu, leoaico,
Tu, deoaico!
Unde fata cosița nu împletește,
Voinic nu chioțește,
Secura nu pocnește,
Popa nu citește.
În copitele ciutelor,
În fundul mărilor,
Acolo să vă duceți,
Acolo să prânziți,
Acolo să vă odihniți,
Să lăsați pe N...
Curat, luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca din cer picat. (Putna)

33. *Descântec de deochi*
De-o fi deochiat de sfinte
Cu inimile bune,
Sfintelor, bunelor,
Line ca apa,
Moi ca mătasa,
Dulci ca mierea,

Pe N... să-l lăsați,
Curat, luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat.
De l-o fi deochiat nevestele,
Să le crape țâțele,
Să le curgă laptele,
Să le plângă copilele!
De l-o fi deochiat copilele,
Să li sace rodul!
De-o fi deochiat de fântână,
Să-i sace apa cea lină!
De-o fi deochiat de potecă,
Lumea pe ea să nu treacă!
De-o fi deochiat de pădure,
Să nu-i dea mugure!
De-o fi deochiat de păsări,
Să le cadă penele!
De-o fi deochiat de lună,
Să-i piară a sa lumină!
De-o fi deochiat de soare,
Să nu poată arde tare!
Să lăsați pe N...
Curat, luminat
Cum Dumnezeu l-a lăsat
Pe Domnul Christos,
Că nu e bolnăvicios. (Putna)

34. *Deocheatul vitelor și oamenilor / Descânțec de deochi*

Sî ia apă neînșepută într-o ulșică și carbuni sî ie câte unu și îl dă îndărăt în ulșică și sî numărî până la unu: iesti deochiet di barbat, sî îi crepe boașele și sî îi curgă pișetul; dacă iesti deochiet di femeie, sî îi crepe țâțele, să-i cure laptele. Sî ramâie curat și luminat ca di la Dumnazău dat. Sî discântî di noă ori, sî spală, iar cu restul sî sî deie pi un par ori pi un câni. (Inf. Calancea Saveta, 72 ani, Putna)

35. *Descânțec de deochi*

De-i deochiat de bărbat,
Crepe-i boașele, cure-i icrele!
De-i deochiat de femeie,
Crepe-i țâțele, cure-i laptele!
De-i deochiat de fată,
Crepe-i pulpele, pice-i cosîța!.

Se spune după ce te duci la fântână fără să te uiți în lături, doar înainte, și, după ce ai scos din fântână o cofă cu apă fără să te uiți cât ai în ea, iei dintr-însa o căniță cu apă fără a vedea câtă apă iei; o duci în casă și pui în căniță de trei ori câte trei cărbuni și, de fiecare dată când se sting cărbunii, se acoperă cu mâna și se descântă. După ce se pun cărbunii în căniță, se pune și puțină agheasmă. După aceasta se face o cruce cu marginea mâinii deasupra căniței și se spală fața celui deochiat, iar apoi i se dă să bea în cruce din căniță. Cărbunii din căniță se aruncă unul câte unul într-un lighean și, la fiecare cărbune aruncat, se spune descântecul. (Horodnic)

36. *Descântec de deochi, boală de ficat, slăbire*

Se ia o strachină cu apă făcută din ceară curată, zeamă de șofran și ulei de in din care se stropește cu busuioc uscat fața bolnavului, de trei ori făcându-se semnul crucii peste busuiocul stropit tot în formă de cruce, timp în care se rostește:

De te-a deochiat, de te-a răhnit,
De te-a strigat de te-a căscat
Femeie curată, necurată
Să-i crape țâțele
Să-i moară pruncul,
Să se minune lumea ...
De te-a deochiat, de te-a strigat,
De te-a căscat față curată, necurată,
Să i se umfle țâțele,
Să-i plesnească pânțele,
Să i se usuce cosițele,
Să se minune lumea...
De te-a răhnit, de te-a deochiat,
De te-a strigat bărbat curat, necurat
Moroi, strigoi
Să i se umfle boașele,
Iar vita să rămâie curată
Ca de la Maica Domnului.
Descântecul de la mine,
Leacul de la Dumnezeu
și de la Sfânta zi de azi.

După această recitare, se stropește în trei părți ale camerei, ale casei și ale curții, în grădină și în acareturi, după care se aruncă seara, târziu, în fântână (?!), la stinsul luminilor. (Horodnicul de Sus)

37. *Descântec de deochi*

Păsărică păsărea,

Pică ici, pică coala,
Calcă-n piatră nestemată,
Ca să crape ochii-n patru
Celui care lui [N...] i-a dat deocheatul.
De-o fi deochiat de-o fată mare,
Să-i chice cosițele.
De-o fi deochiat de-un flăcău,
Să rămâie pleșuv și să rătă lumea de el.
De-o fi deochiat de-o femeie,
Să-i moară copilul de foame.
De-o fi deochiat de soare,
Să-i cadă razele.
De-o fi deochiat de vânt,
Să-i sece nările.
Și N... să rămâie curat și luminat
Ca de la Dumnezeu lăsat.
Descântecul de la mine și
Leacul de la Dumnezeu, amin!
Tehnică: se recită de câteva ori (!?). (Horodnic)

38. *Descântec de deochi*

Mă dusei pe-o cale,
Pe-o cărare,
Mă-ntâlnii cu ăl soc mare:
– „Bună ziua, soc mare!”
– „Mulțumescu-ți dumitale!”
– „N-ai văzut de când ai șezut
Pe deochitoarea cu deochitorul,
Pe frigura cu friguroiul,
Muma Pădurii cu păduroiul,
Striga cu strigoiiul,
Bântuiala cu bântuitoroiul
Și metricea cu metricioiul?”
– „N-am văzut, n-am auzit!”
Iar plecai pe-o cale,
Pe-o cărare,
Mă dusei până la ăl păr mare.
– „Bună ziua, păr mare!”
– Mulțumescu-ți dumitale!”
– N-ai văzut,
De când ai șezut,

Pe deochitoarea cu deochitorul,
Pe frigura cu friguroiul,
Muma Pădurii cu păduroiul,
Striga cu strigoiiul,
Bântuiala cu bântuitoroiul
Și metricea cu metricioiul?”
– „N-am văzut, n-am auzit!”
Iar plecai pe-o cale,
Pe-o cărare,
Mă dusei până la ăl măr mare:
– „Bună ziua, măr mare!”
– „Mulțumescu-ți dumitale!”
N-ai văzut,
De când ai șezut,
Pe deochitoarea cu deochitorul,
Pe frigura cu friguroiul,
Muma Pădurii cu păduroiul,
Striga cu strigoiiul,
Bântuiala cu bântuitoroiul
Și metricea cu metricioiul?”
– „Le-am văzut,
Uite-le acolo, la ăl păr mare,
Au tăiat un stângen de lemne
Și-au făcut un foc mare
Și-au luat inima lui N...
Și-au pus-o în frigare
Și frig
Și mânâncă!”
– „Aleargă, Maică Sfântă Marie,
De ia inima lui N...
Din mâinile lor
Și ia-o din frigare
Și plămădește-o
Cum se plămăde trei ciupituri
De vârfuri de varză,
Cum se plămăde trei ciupituri
Din vârfurile mugurilor,
Ca mierea în stupină
Și cum se plămădește aluatul de pâne,
Așa să se plămăde[ască] inima lui N...
De cum se potole

Oile în staul,
Caprele în staul,
Porcii în cocină,
Găinile-n culcuș,
Caii-n grajd,
Borii-n bordeie,
Omul acasă,
Păsările pe cuib,
Așa să se potole[ască] după inima lui N...
Striga cu strigoii,
Moroaica cu moroiul,
Deochitoarea cu deochitoroiul,
Metricia cu metriciroiul,
Muma Pădurii cu păduroiul,
Frigura cu friguroiul,
Așa să se potole[ască] după inima lui N...
Amin, amin!
Descântec de la mine,
Leacul de la Maica Domnului!

Notă: Se repetă de trei ori; acel bolnav pune lingura la brâu. Se face un amestec de trei ciupituri de vârfuri de varză, trei ciupituri de vârfuri de muguri de salcie, miere și aluat. Acestea se amestecă atunci când se recită descântecul. Din acest amestec se ia de trei ori dimineața, de trei ori la prânz și de trei ori seara, cu o surcică, în așa fel ca totul să se termine. (Gălănești)

39. *Descântec de deochiat*
Su-o răchită răsădită,
Șade-o fată displetită,
Cu un ochi de foc,
Cu unul de apă.
O căzut cel de foc în cel de apă,
S-o otolit, s-o potolit.
Așa să se otlea de pe N...
Diochiturile, pocniturele, rănilor, strigările,
.....?, aruncăturile.
Duh necurat să meargă
Pe capul celui vinovat.
Pasăre albă cudalbă
Calcă-n piatră,
Piatra crapă,
Crape ochii celui ce a deochiat pe N...

El (ea) să rămână curat și luminat
Ca Dumnezeu când l-a făcut,
Ca maica când l-a făcut!
Amin ca soarele-n senin.(!)
De la mine descântecul,
De la Dumnezeu sfântul, leacul.

Tehnică: Se descântă de trei ori cu o crenguță de cetină rătăcită sau busuioc.
(Inf. Sfichi Minodora, Voitineli)

40. *Descântec de deochi*

Se iau nouă cărbuni aprinși din vatră și se sting câte trei odată într-o cană cu apă, când se recită:

Trei pentru deochiul ... (numele)

Trei pentru strigare ... (numele)

Trei pentru mirare ... (numele)

Cu cuțitul se face o cruce peste cana cu cărbuni, se spală bolnavul, i se dă să bea de trei ori din apă, apoi se recită în continuare:

De te-a deochiat o femeie să-i crape țâțele,

să-i curgă laptele,

să-i moară pruncul, nene creștine!

De te-a deochiat un bărbat, să-i crape boașele, nene creștine!

De te-a deochiat o fată mare, să-i cadă părul de pe cap,

să-i rămână capul ca un genunchi, nene creștine!

Amin! (Inf. Iusescu (?) Călina, Frătăuții Vechi)

41. *Descântec de deochi*

De-i deochiată de fată mare,

Să-i crape/ [cadă] cosițele.

Să se stingă

Cum se stingă focul.

Să se stingă strigoarea,

Durerile, săgetăturile baietului care deascânți.

■

Sub răchită răsădită,

Stau două fete despletite,

Una cu-n ochi de foc

Și una cu-n ochi de apă

Și cel de apă stinge pe cel de foc.

Cum se stingă focu și se potolește,

Așa să se stingă durerile din

creierii capului, al fălcilor, a obrazului,

din inimă, de sub inimă, din rărunchi,
de sub rărunchi, din tot trupul lui.

42. *Descânțec de deochi*

Tehnică: Într-o cană de lut cu apă se sting trei cărbuni aprinși și apa se dă celui deochiat să o bea. Se freacă fruntea și se spune:

Pe vale, pe carare,
Pe drumul cel mare,
Pe nimeni nu vedeam,
Pe nimeni nu-ntâlneam.
Pe Maria, pe Catrina
care se tânguia,
Se tânguia de boală de deochi.
Nu te tângui, nu te jelui,
Că boala ta de deochi
se ia de la cap,
de sub cap,
de la ochi,
de sub ochi,
de la nas,
de sub nas,
de la gură,
de sub gură,
de la grumaz,
de sub grumaz,
de la genunchi la talpă.
Peste 99 de țări s-o duceți,
peste 99 de țări și 99 de mări,
Cu grebla să-l greblați,
Cu mătura să-l măturați,
Peste 99 de țări să-l aruncați!
Maria să rămână curată
Ca floarea de crin, fără pată.

43. *Descânțec de diochi*

S-o sculat N.
Într-o joi di dimineață
Din culcușul lui.
S-o dus pe-o carari,
Pe-o carare cărăroasă
Și s-o întâlnit cu pocitura

Și cu diochitura:
Pocitura l-o pocit,
Diochitura l-o diochiat.
Și nimeni n-o vede,
Nimeni n-o crede,
Decât Maica Domnului
De la poarta cerului.
– Ieși, diochi, dintre ochi,
Să ieși ca vântul
Și să zbori ca gândul.
Să rămâie N... curat
Ca lacrima de la Dumnezeu lăsat. (Preotești)

44. *Descântec de deochi*

S-a-mbrăcat Maica Preacurată
În strai mândru de mătăasă:
Ieși, boală, de la N. din oasă,
Ieși și nu-l mai săgeta,
Ieși, nu-l însulița,
Fața nu i-o veșteji,
Trupul nu-i măcelări.
Ieși din ciolanul capului,
Din vederea ochilor,
Din auzitul urechilor,
Din piele, de sub piele,
Din 99 de încheieturele,
Ieși din cap, de sub cap,
Ieși din pământ, de sub pământ
Și la om să nu mai vii.
Du-te în pietre seci,
Acolo să locuiești,
Acolo să viețuiești,
Că acolo ți-e masa,
Acolo ți-e casa,
Acolo te-așteaptă cu mese-ntinse
Și cu lumini aprinse.
Și omul să rămână curat, luminat
Și ca maica ce l-a dat.
Descântecul de la mine,
Leacul de la Domnul Iisus Hristos. (Vatra Moldoviței)

45. *Descânțec pentru deochi*

De ochi căpriei,
De ochi cafenii,
De ochi verzi,
De ochi albaștri.
N... la Dumnezeu este dat,
La icoane purtat,
La icoane botezat.
Tu, duh rău, la biserică nu ești dat,
La icoane nu ești purtat.
Duhule rău! Să te duci de pe capul lui N...
Din inimă, din rărunchi
până-n vârful degetelor,
Să te duci în păduri pustii,
Unde cucul nu cântă,
Unde omul nu locuiește,
Unde boala se părește.
Să treci prin pădurile cele pustii,
Cele fioroasă,
Cele întunecoasă. (Pojorâta)

46. *Descânțec de deochi*

Se ia un pahar cu apă curată din fântână, apoi un băț și se pun 9 cărbuni aprinși în pahar. Dacă cărbunii plutesc deasupra, copilul nu este spariet și dacă cad la fund, atunci este spariet și în acest caz se dă copilului să bea 1–2 guri din apa din pahar, iar restul de apă se aruncă afară pe un câne sau pe un stâlp de la gard, zicând: „Cum nu se deoache cânele și stâlpul, așa să nu se mai deoache copilul”, iar paharul se pune în vârful stâlpului, cu gura în jos. (inf. Hopulele Victoria, 68 ani, Cacia)

47. *Descânțec de deochi*

O plecat N.... pi cali, pi carari;
Când acolo, pi la mijloc di carari,
I-o ieșit diochiu-n cale.
Diochiu când l-o vazut,
Din pălmi o batut,
Di pomânt l-o trântit,
Fața i-o îngalbinit,
Ochii i-o painjnit,
Sângili din față i-o supt.
N.... o înceaput a sa vaicara

Și Maica Precista din cer l-o auzî,
Pi scări di argint s-o coborât
Și o întreabat: N... di ci țichi
Și di ci ti vaicarești,
Di nu pot sta pi scaunili meali
Di răcnitili tali?
Dar N.... o reaspuns:
Am pleacat pi cali, pi carari
Și m-am întâlnit cu diochiu-n cali.
El când m-o vazut,
Din pălmi o batut,
Di pomânt m-o trântit,
Sângili din față mi-o supt,
Fața mi-o îngalbinit,
Ochii mi-o paianjînit.
Maica Precistă i-o spus:
Eu di mâna dreaptî te-oi lua
Și la discântator ti-oi duci.
El cu gura ti-a discânta,
Eu cu leacu țî l-oi da,
Sî ramâi luminat și curat
Ca argintu stricurat,
Cum Maica Precista ti-o lasat,
Amin! (Arbore)

48. *Descântec de deochi*
Fugi, deochi, dintre ochi,
Că te-ajunge, te sosește
Și amar te pedepsește,
Sabia de foc cerească,
Pronia dumnezeiască.
Să te duci, să piei
Cum pier negurile
Când bat vânturile,
Cum piere roua la soare,
Cum piere spuma de mare.
De-o fi deochi de față mare,
Să-i crape țâțele,
Să-i curgă sângele,
Ibovnicul să-și urască.
De-o fi deochi de femeie măritatî,

Să-i crape țâțele,
Să-i curgă laptele,
Să-i moară de foame,
S-o urască barbatul.
De-o fi deochiat de bărbat neînsurat,
Să-i crape brațele,
Să-i curgă sângele,
Să-și urască ibovnica.
De-o fi deochiat de femeii mărunțele
Și de băieții mărunței,
Să le crape călcâiele,
Să le curgă sângele,
Să nu mai deoache.

Tehnică: Se sting cărbuni în apă neîncepută. Dacă stau la suprafața apei, atunci omul este deochiat și i se dă să bea din apa aceea. (Arbore)

49. *Descânțec de deochi*

Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă
Cine te-a deochiat,
Să-i crape ochii-n două.
De[-i] diochiul de pădure,
Crape-i mugurii, cadă-i frunza.
De[[-i] diochiul de față mare,
Crape-i țâțele, curgă-i cosițele.
De[-i] diochiul de barbat,
Să moară spânzurat.
Aleg pocitura, săgitătura și ochii cei răi
Din creierii capului,
Din auzul urechilor,
Din gene,
Din sprâncene,
Din 99 de închiiturele.
Eu m-am apucat
Ș-am descântat,
Maica Domnului leac a dat.
Descânțecul de la mine,
Leacul de la Maica Domnului!
Să-i fie de leac lui N.... de azi. (Burla)

50. *Descânțec de deochi*

Nu sting cărbunele ăsta, sting ochi negru,

Nu sting cărbunele ăsta, sting ochi albastru,
Nu sting cărbunele ăsta, sting ochi narangiu,
Nu sting cărbunele ăsta, sting ochi verziu,
Nu sting cărbunele ăsta, sting ochi alb,
Să-i fie Violetei de leac. (lui N.)
La răchita răsădită,
Şade-o fată despletită,
C-un ochi de foc şi cu unu de strop.
Cel de strop potoală pe cel de foc,
Aşa să se ogoaie şi să se potoale
Deochiul Violetei (lui N.)

Tehnică: Femeia descântă cu ascuţişul unui cuţit de trei ori în cruciş, într-un pahar cu apă neînceptută, în care se aruncă nişte cărbuni. După ce a descântat, suflă de trei ori în cruciş deasupra apei. După ce se sting cărbunii, apa este dată bolnavului s-o bea, iar restul se aruncă pe un câine. (Vicov de Jos)

51. *Descântec de deochiat* (sub acest titlu se găseşte, de fapt, o variantă a baladei lui Vâlcu!).

52. *Descântec de diochi*

Când îl apucă boala pe acel deochiet (greţuri, slăbiciune mare), se ia repede o ulcică şi se duce la pârâu după apă. Când se ia apă, se ţine ulcica cu gura la vale. În acest timp, nu se vorbeşte cu nimeni. Ulcica cu apă se pune pe pragul uşii, unde o laşi 5–10 minute, apoi se pune dinaintea sobei deschise. Cu un cuţit se face cruce în ulcică. Se iau trei cărbuni şi se pun în ulcică, numărând invers de la nouă la unu. Apoi se recită:

Pe-o chiatră-ncolţurată,
Şade-o fată înzurzunată.
Ea-i cu un ochi de sânge
Şi cu unul de foc.
Aşa să mi se stîngă deochiturile, pociturile
Cum se linişteşte vântul pe pământ.
Furiosul vânt să rămâie curat şi luminat,
Ca de la Dumnezeu lăsat.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu, leacu.

Se zice de trei ori aşa, de la nouă până la unu, iar la urmă „niciunul: Ptiu!, ptiu! ptiu!” (Suceviţa)

53. *Descântec de deochi*

Numele vine de la copilul care-i întors de la țată. Tehnica: mergi drept înainte, nu te uiți nicăieri, nu grăiești cu nimeni, vii și stingi nouă cărbuni la sobă și numeri de la nouă în jos. Speli copilul de trei ori, îi dai să înghițască apă de aceea cu cărbuni, iei ulcica cu apă și o dai pe câne. În timpul acesta se descântă:

Di[-i] diocet di fată,
Să-i pice părul,
Di[-i] diocet di fimeie,
Sî-i crepe țatele, să-i cure laptele.
Di[-i] diocet di barbat, să-i crepe boșele,
Să-i cure sângele.
Di[-i] diocet di câmp, să se usuce iarba.
Di[-i] diocet di codru, să pice frunza.
Pi marginea codrului
Treci o pasăre farmacată
Di la Dumnazău lasată.
Pi clonț îi curge mniere,
Pi peni otravă până la pcele.
Acel bolnav să beie mnierea, să se-ntrezea,
Acel diocet să beie otravă, să plesne.
Descântecul di la mine
Și leacu di la Dumnazău. (Inf. Dabâca Reveca, 68 ani, Vicov de Sus)

54. *Descântec de deochi*

Se aduce apă de la fântână într-o cană, pe drum nu te uiți înapoi, nu grăiești cu nimeni, ții cana la gura sobei și pui nouă cărbuni aprinși, după care se descântă numărând de la nouă înapoi, zicând: „Că de-mi era greu ca pământul/Să treacă iute ca gândul”. După ce se lasă cărbunii la fundul apei, cel deochiat moaie mâna în apă și se spală de trei ori pe față de sus în jos și bea trei înghițituri de apă. Apa rămasă se aruncă pe un câne de afară și când vii în casă nu grăiești cu nimeni până ce treci pragul casei și în felul acesta trece deochiul.

Boala provine de la copiii mici înțărcați o dată (întorși de la piept) și apoi li se dă iarăși să sugă. Acești copii deochie. (Inf. Chelba Ana, 50 de ani, Vicov de Sus)

55. *Descântec pentru diochi*

Ieș, diochi, dintri ochi,
Din dinți, din maseali,
Din limbă, din inimă,
Din ficat, din splină,
Din toate încheieturile,
Din toate mădularele,

Din vârful capului,
Din vârful nasului.
Să rămâi [N] curat, strecurat
Ca argintul cel curat. (Sucevița)

56. *Descântec de deochi*

Vrăjitorul moaie busuioc într-o strachină cu apă, stropește fața bolnavului, făcând semnul crucii și recită:

De te-a deochiat,
De te-a râhnit,
De te-a strigat,
De te-a căscat
Femeie curată,
Necurată,
Să-i crape țâțele,
Să-i moară pruncul,
Să se minune lumea.
De te-a deochiat,
De te-a râhnit,
De te-a strigat,
De te-a căscat
Fată curată,
Necurată,
Să-i crape țâțele,
Să i se usuce cosițele,
Să se minune lumea.
De te-a deochiat,
De te-a râhnit,
De te-a strigat,
Barbat curat,
Necurat,
Moroi,
Strigoi,
Să-i crape boașele,
Iar vita să rămâie curată
Ca de la Maica Domnului.
Descântecul e de la mine,
Leacul de la Dumnezeu
Și de la sfânta zi de azi.

Apoi se stropește din nouă părți peste tot în casă, în grădină, în acareturi, după care se aruncă seara târziu în fântână, la stinsul luminilor. (Vivov de Sus)

57. *Descânțec de deochi*

Într-o cană cu apă rece din fântână se sting cărbuni timp în care femeia zice:

Poa, nu stâng carbuni, stâng ochii cei negri,
Poa, nu stâng carbuni, stâng ochii cei roșii,
Poa, nu stâng carbuni, stâng ochii cei mohorâți,
Poa, nu stâng carbuni, stâng ochii cei ceacări,
Poa, nu stâng carbuni, stâng ochii cei căprui,
Poa, nu stâng carbuni, stâng ochii cei albaștri,
Poa, nu stâng carbuni, stâng ochii cei galbeni,
Poa, nu stâng carbuni, stâng ochii cei albi.

Apoi bolnavul bea din apa vrăjită și se spală pe față. (Inf. Pinteia Eughenia, Vicovu de Sus)

58. *Descânțec de deochi*

Se iau nouă tăciuni și se numără de trei ori de la nouă la unu (invers), se pune într-o cană cu apă, se amestecă cu cuțitul și se spune:

„De-i deochiat de fată, să-i cadă cosițele,
De-i deochiat de femeie, să-i plesnească pieptul,
De-i deochiat de barbat, să-i crape nasul”.

Cu apa apoi se spală bolnavul pe tot corpul și se spune:

„Să fii sănătos cum ai fost!” (Sucevița)